

***Xolmatova Malikaxon Ilyosjon qizi***

*O'qituvchi*

*Alfraganus universiteti*

*[malikaxon621@gmail.com](mailto:malikaxon621@gmail.com)*

*<https://orcid.org/0009-0008-9638-6812>*

## **IJTIMOY TARMOQLAR DAVRIDA YOSHLAR ARGOSINING TRANSFORMATSIYASI VA LINGVISTIK IDENTIKLIKNING SHAKLLANISHI**

**Annotatsiya.** Mazkur maqolada ijtimoiy tarmoqlar sharoitida yoshlar argosining transformatsiyasi va uning lingvistik identiklik shakllanishidagi roli tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi Instagram, TikTok, Telegram va Facebook platformalarida uchraydigan internet-slang, qisqartma, memetik ifoda hamda o'zbekcha, ruscha va inglizcha birliklar ishtirokidagi kod almashinuvi orqali yoshlarning raqamli identikligi qanday namoyon bo'lishini aniqlashdir. Ishda tavsifiy, qiyosiy, leksik-semantik, kontekstual va pragmatik tahlil usullaridan foydalanilgan. Nazariy asos sifatida Le Page va Tabouret-Kellerning "identiklik aktlari" konsepsiyasi qabul qilingan. Natijalar an'anaviy argoga xos maxfiylik va tor guruh doirasida qo'llanish xususiyatlari raqamli muhitda tezkorlik, ommaviylik, multimodallik va transmilliylik bilan almashayotganini ko'rsatadi. Yoshlar internet-slang vositasida guruhviy birdamlikni mustahkamlaydi, "o'z-begona" chegarasini belgilaydi, baholash, kinoya va hissiy munosabatni ifodalaydi. Kod almashinuvi esa lisoniy nuqson emas, balki auditoriyaga moslashish, zamonaviylikni namoyish etish va individual raqamli obraz yaratishga xizmat qiluvchi kommunikativ strategiya sifatida baholanadi. Tadqiqot raqamli argoni yoshlar identikligini dinamik tarzda kodlovchi ijtimoiy-lisoniy mexanizm sifatida tavsiflaydi. Uning adabiy til taraqqiyotiga ta'siri ham ilmiy jihatdan asosli tarzda izohlanadi.

**Kalit so'zlar:** yoshlar argosi, internet-slang, raqamli kommunikatsiya, ijtimoiy tarmoqlar, lingvistik identiklik, kod almashinuvi, raqamli diskurs, sotsiolingvistika.

## **THE TRANSFORMATION OF YOUTH ARGOT AND THE FORMATION OF LINGUISTIC IDENTITY IN THE AGE OF SOCIAL MEDIA**

**Abstract.** This article examines the transformation of youth argot in the context of social media and its role in the formation of linguistic identity. The study aims to determine how young people's digital identity is manifested through internet slang, abbreviations, memetic expressions, and code-switching involving Uzbek, Russian, and English elements on Instagram, TikTok, Telegram, and Facebook. Descriptive, comparative, lexical-semantic, contextual, and pragmatic methods of analysis were

employed. The theoretical framework is based on Le Page and Tabouret-Keller's concept of "acts of identity." The findings indicate that secrecy and restricted group use, traditionally associated with argot, are being replaced in digital communication by rapid circulation, mass accessibility, multimodality, and transnationality. Through internet slang, young people strengthen group solidarity, establish boundaries between "insiders" and "outsiders," and express evaluation, irony, and emotional attitudes. Code-switching is interpreted not as a linguistic deficiency but as a communicative strategy for adapting to an audience, displaying modernity, and constructing an individual digital persona. The study characterizes digital argot as a sociolinguistic mechanism that dynamically encodes youth identity. Its influence on the development of the standard language is also explained from a theoretically grounded perspective.

**Keywords:** youth argot, internet slang, digital communication, social media, linguistic identity, code-switching, digital discourse, sociolinguistics.

## **ТРАНСФОРМАЦИЯ МОЛОДЁЖНОГО АРГО И ФОРМИРОВАНИЕ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В ЭПОХУ СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЕЙ**

**Аннотация.** В статье анализируется трансформация молодёжного аргот в условиях социальных сетей и его роль в формировании лингвистической идентичности. Цель исследования заключается в определении способов проявления цифровой идентичности молодёжи посредством интернет-сленга, сокращений, меметических выражений и переключения кодов с участием узбекских, русских и английских элементов на платформах Instagram, TikTok, Telegram и Facebook. В работе применены описательный, сопоставительный, лексико-семантический, контекстуальный и прагматический методы анализа. Теоретической основой послужила концепция «актов идентичности» Ле Паж и Табурет-Келлер. Результаты показывают, что характерные для традиционного аргот закрытость и ограниченность группового употребления в цифровой среде сменяются оперативностью, массовостью, мультимодальностью и транснациональностью. С помощью интернет-сленга молодёжь укрепляет групповую солидарность, устанавливает границы между «своими» и «чужими», выражает оценку, иронию и эмоциональное отношение. Переключение кодов рассматривается не как языковой недостаток, а как коммуникативная стратегия адаптации к аудитории, демонстрации современности и создания индивидуального цифрового образа. Цифровое аргот характеризуется как социолингвистический механизм динамического кодирования молодёжной идентичности. Его влияние на развитие литературного языка также получает научно обоснованное объяснение.

**Ключевые слова:** молодёжное арг, интернет-сленг, цифровая коммуникация, социальные сети, лингвистическая идентичность, переключение кодов, цифровой дискурс, социолингвистика.

## Kirish

XXI asrning raqamli kommunikatsiya muhiti insonlar o'rtasidagi axborot almashuvini tezlashtirish bilan cheklanmay, til birliklarining yaratilishi, ommalashishi va ijtimoiy ma'no kasb etish mexanizmlarini ham tubdan o'zgartirdi. Avval muayyan hudud yoki ijtimoiy guruh doirasida shakllangan norasmiy nutq unsurlari endilikda ijtimoiy tarmoqlar orqali qisqa muddat ichida keng auditoriyaga tarqalmoqda. Instagram, TikTok, Telegram va Facebook yoshlar uchun oddiy muloqot vositasi emas, balki o'zini namoyish etish, guruhviy mansublikni belgilash, ijtimoiy munosabat bildirish hamda individual raqamli obraz yaratish maydoniga aylandi. Shu sababli mazkur platformalarda qo'llanayotgan argo birliklarini faqat adabiy til me'yoridan chekinish sifatida baholash ularning murakkab sotsiolingvistik tabiatini to'liq ochib bera olmaydi.

O'zbekistondagi raqamli faollik ko'rsatkichlari ham mavzuning dolzarbligini tasdiqlaydi. *Digital 2026: Uzbekistan* hisobotiga ko'ra, 2025-yil oxirida mamlakatdagi internet foydalanuvchilari soni 33,1 millionga yetib, internet qamrovi aholining 89 foizini tashkil etgan. Shu davrda 14,1 million ijtimoiy tarmoq foydalanuvchi identifikatori qayd etilgan bo'lib, bu

umumiy aholining 37,9 foiziga tengdir. Voyaga yetganlar orasidagi ijtimoiy tarmoq identifikatorlari esa 12,8 millionni tashkil qilgan [1]. Mazkur raqamlar yagona jismoniy foydalanuvchilar sonini emas, platformalarda qayd etilgan foydalanuvchi identifikatorlarini ifodalasada, raqamli muloqotning O'zbekiston jamiyatidagi ko'lami kengayib borayotganini ko'rsatadi. Auditoriyaning ortishi til yangiliklarining tarqalish tezligini oshiradi, ilgari tor doirada ishlatilgan birliklarni ommaviy diskursga olib chiqadi va yoshlar nutqidagi o'zgarishlarni yanada ko'zga tashlanadigan hodisaga aylantiradi.

Internet tilining o'ziga xosligi og'zaki va yozma nutq belgilarining bir kommunikativ makonda birlashishida namoyon bo'ladi. Raqamli yozishmalarda matn grafik tasvir, emoji, stiker, audio, video, xeshteg va boshqa semi-otik vositalar bilan yaxlit mazmun hosil qiladi. D. Crystal internet kommunikatsiyasini an'anaviy yozma nutqning elektron ko'rinishi sifatida emas, balki o'ziga xos til qoidalari va kommunikativ imkoniyatlariga ega muhit sifatida talqin qiladi [2]. Bunday sharoitda so'zning qisqartirilishi, harflarning takrorlanishi, tinish belgilaridan noodatiy foydalanish yoki fonetik yozuvga murojaat qilish tasodifiy savodsizlik belgisi bo'lmasligi mumkin. Ular tezkor javob berish, hissiy intensivlikni ko'rsatish, kinoya yaratish yoki suhbatdosh bilan

norasmiy yaqinlik o'rnatishga xizmat qiladi.

Yoshlar nutqi til yangilanishining eng faol qatlamlaridan biri hisoblanadi. Bu yoshdagi kommunikantlar mavjud birliklarni qayta ma'nolantiradi, xorijiy so'zlarni milliy tilning grammatik imkoniyatlariga moslashtiradi, yangi qisqartmalar yaratadi va ommalashgan memlarni muayyan vaziyatga ko'chiradi. S. Tagliamonte va D. Denis tomonidan o'tkazilgan korpus tadqiqoti yoshlarning tezkor yozishmalaridagi norasmiy shakllar tilning buzilishidan ko'ra, mavjud lisoniy resurslardan ijodiy foydalanish bilan bog'liqligini ko'rsatgan [3]. Demak, internet-slangni adabiy tilga mutlaq qarama-qarshi qo'yish ilmiy jihatdan biryoqlama yondashuvdir. Muammo norasmiy birlikning mavjudligida emas, balki uning qaysi vaziyatda, qanday maqsadda va kimga nisbatan qo'llanayotganidadir.

An'anaviy talqinda argo muayyan ijtimoiy guruh vakillariga tushunarli bo'lgan, guruh ichidagi birdamlikni mustahkamlovchi va tashqi shaxslardan axborotni yashirishga xizmat qiluvchi leksik qatlam sifatida izohlanadi. C. Eble slangning ijtimoiy vazifasini guruh a'zolari o'rtasida yaqinlik hosil qilish, o'zaro tanilish va umumiy kommunikativ tajribani namoyish etish bilan bog'laydi [4]. Raqamli muhitda ushbu belgilar butunlay yo'qolmaydi, biroq ularning amal qilish shakli yangilanadi. Maxfiylik o'rnini vaziyatga bog'liq tushunarlilik, hududiy cheklanganlik

o'rnini transmilliy tarqalish, nisbatan barqaror guruh lug'ati o'rnini esa tez almashinuvchi trend birliklari egallaydi. Natijada raqamli argo doimiy tarkibga ega yopiq koddan ko'ra, platforma, auditoriya va kommunikativ maqsad ta'sirida muntazam qayta tuziladigan dinamik repertuar sifatida namoyon bo'ladi.

Til tanlovi bilan identiklik o'rtasidagi munosabatni izohlashda R. Le Page va A. Tabouret-Keller tomonidan ishlab chiqilgan "identiklik aktlari" konsepsiyasi muhim nazariy asos vazifasini bajaradi. Mazkur yondashuvga ko'ra, shaxs nutqiy xatti-harakati orqali o'zini ma'lum bir guruhga yaqinlashtiradi, uning lisoniy modelini qabul qiladi yoki boshqa jamoalardan ramziy masofa hosil qiladi [5]. Ijtimoiy tarmoqlarda inglizcha trend birliklarini qo'llash, ruscha-o'zbekcha aralash konstruksiyalar yaratish, muayyan mem formatidan foydalanish yoki guruhga xos xeshtegni tanlash ham identiklik akti sifatida talqin qilinishi mumkin. Bunday birliklar foydalanuvchining yoshini bevosita nomlamasa ham, uning avlodiy mansubligi, madaniy tajribasi, qiziqishlari va kommunikativ pozitsiyasini bilvosita indekslaydi.

M. Bucholtz va K. Hall identiklikni shaxs ongida oldindan tayyor holda mavjud bo'lgan o'zgarma sifat emas, balki muloqot jarayonida yuzaga keladigan ijtimoiy pozitsiyalanish natijasi deb hisoblaydi [6]. Ushbu qarash raqamli diskursni tahlil qilish uchun

ayniqsa samaralidir, chunki foydalanuvchi har bir post, izoh yoki video-murojaatda o'z obrazini qayta quradi. Bir xil shaxs rasmiy Telegram kanalida me'yoriy uslubdan, do'stlar guruhida norasmiy qisqartmalardan, TikTok izohlarida esa trend iboralari va emojilardan foydalanishi mumkin. Bunday farqlanish til tizimidagi tartibsizlikni emas, kommunikaning turli auditoriyalar oldida o'z identikligini vaziyatga mos ravishda boshqarish qobiliyatini bildiradi.

O'zbekistonning ko'p tilli raqamli muhitida kod almashinuvi yoshlar nutqining muhim belgilaridan biridir. O'zbekcha gap tarkibiga inglizcha yoki ruscha birliklarning kiritilishi ayrim hollarda nominativ ehtiyoj bilan bog'liq bo'lsa, boshqa vaziyatlarda zamonaviylik, kasbiylik, hazil, yaqinlik yoki guruhiy mansublik ma'nosini yuzaga chiqaradi. J. Androutsopoulos "tarmoqlashgan ko'p tillilik" tushunchasi orqali raqamli kommunikatsiyadagi til tanlovi nafaqat foydalanuvchining mavjud lingvistik bilimiga, balki platforma imkoniyatlari, global media oqimi va tasavvur qilinayotgan auditoriyaga ham bog'liqligini asoslaydi [7]. Shunday ekan, kod almashinuvi bir tilni yaxshi bilmaslik oqibati sifatida emas, balki bir nechta lingvistik resursni maqsadli ravishda uyg'unlashtirish strategiyasi sifatida o'rganilishi lozim.

Raqamli nutqda guruhiy yaqinlik faqat so'zlar orqali emas, balki xeshteg, emoji, stiker, gif, ovoz ohangi va vizual qoliplarning o'zaro birikishi orqali ham

shakllanadi. M. Zappavigna ijtimoiy media tilini foydalanuvchilar o'rtasida birdamlik va umumiy baholash maydonini yaratuvchi affiliativ diskurs sifatida tavsiflaydi [8]. Masalan, biror argotik birlikning ma'nosi lug'aviy tarkib bilangina belgilanmaydi; uning qaysi video ostida, qanday emoji bilan va qaysi foydalanuvchiga nisbatan yozilgani pragmatik mazmunni o'zgartirishi mumkin. Shu bois internet-slang tahlilida leksik-semantik yondashuvni kontekstual, pragmatik va multimodal tahlil bilan birlashtirish talab etiladi.

Yoshlar tilining ijtimoiy tabiati bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarda yosh, etnik mansublik, jins, ijtimoiy mavqe va submadaniy tajriba o'zaro kesishuvchi omillar sifatida ko'riladi. J. Nortier va B. Svendsen tahriri ostidagi tadqiqotlar majmuasida yoshlar nutqi zamonaviy shaharlardagi ijtimoiy-madaniy murakkablikni aks ettiruvchi hamda yangi identikliklarni yuzaga keltiruvchi faol amaliyot sifatida baholanadi [9]. Raqamli platformalar ushbu jarayonni yanada tezlashtirib, mahalliy nutq shakllarini global kommunikativ repertuar bilan bog'laydi. Natijada yosh foydalanuvchi bir vaqtning o'zida milliy, hududiy, avlodiy va transmilliy identiklik belgilarini namoyon qilishi mumkin.

O'zbek tilshunosligida internet muloqoti, qisqartmalar, emojilar va yoshlar nutqidagi gibrid birliklarga bag'ishlangan dastlabki izlanishlar mavjud. N. Jumayeva o'zbek yoshlarining ijtimoiy tarmoqlardagi muloqotida o'zbek, rus va ingliz tillari elementlaridan tashkil

topgan aralash kod, qisqartmalar, fonetik yozuv va vizual belgilar faollashganini qayd etadi [10]. M. Mengaliyeva esa internet va ijtimoiy tarmoqlardagi til o'zgarishlarini yangi so'zlar, qisqartmalar hamda emojilarning ommalashuvi bilan bog'liq holda yoritadi [11]. Ushbu tadqiqotlar muammoning ayrim lisoniy belgilarini tavsiflashga xizmat qilgan bo'lsa-da, yoshlar argosining an'anaviy yopiq guruh kodidan algoritmlar orqali ommalashadigan raqamli repertuarga aylanishi hamda uning identiklikni indekslash mexanizmlari alohida kompleks tahlilni talab etadi.

Mavjud ilmiy qarashlarning tahlili bir qator muammoli jihatlarni ko'rsatadi. Birinchidan, internet-slang ko'pincha yangi so'zlar va qisqartmalar yig'indisi sifatida tavsiflanadi, biroq uning guruhviy birdamlik, baholash, qarshilik, kinoya va o'zini taqdim etish funksiyalari yetarlicha farqlanmaydi. Ikkinchidan, platformalarning texnik xususiyatlari til tanloviga bir xil ta'sir ko'rsatmaydi: TikTokdagi qisqa video formati, Telegramdagi kanal va guruh muloqoti, Instagramdagi vizual estetikaga yo'naltirilgan diskurs turlicha kommunikativ strategiyalarni yuzaga chiqaradi. Uchinchidan, kod almashinuvi ko'pincha faqat struktur jihatdan tasniflanib, uning shaxsiy pozitsiya va raqamli personani yaratishdagi vazifasi ikkinchi planda qoladi. Zamonaviy tadqiqotlar kod almashinuvi orqali kommunikant muayyan pozitsiyani egalashi, suhbatdosh bilan munosabatini

qayta belgilashi va alohida ijtimoiy obraz yaratishini ko'rsatmoqda [12].

Mazkur maqolaning maqsadi ijtimoiy tarmoqlar davrida yoshlar argosining transformatsion xususiyatlarini aniqlash hamda raqamli nutq birliklarining lingvistik identiklikni shakllantirishdagi rolini ochib berishdan iborat. Tadqiqot obyekti sifatida Instagram, TikTok, Telegram va Facebookdagi yoshlar kommunikatsiyasi, predmet sifatida esa internet-slang, argotik birliklar, qisqartmalar, memetik ifodalar, multimodal belgilar va kod almashinuvi orqali identiklikning indekslanish mexanizmlari belgilandi. Maqsadga erishish uchun an'anaviy va raqamli argoning farqli belgilarini qiyoslash, yangi birliklarning leksik-semantik manbalarini aniqlash, ularning pragmatik vazifalarini tasniflash, ko'p tilli unsurlarning ijtimoiy ma'nosini izohlash hamda platformaga bog'liq nutqiy xususiyatlarni baholash vazifalari qo'yildi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi yoshlar argosini alohida norasmiy so'zlar majmui sifatida emas, balki "raqamli muhit – til tanlovi – nutqiy pozitsiya – guruhviy mansublik – lingvistik identiklik" izchilligida ishlaydigan sotsiolingvistik mexanizm sifatida talqin qilishda namoyon bo'ladi. Bizningcha, ijtimoiy tarmoqlardagi argo adabiy tilning oddiy buzilishi emas; u yoshlarning tez o'zgaruvchi kommunikativ sharoitga moslashishi, o'z guruhini belgilashi va raqamli shaxsiyatini yaratishini ta'minlovchi funksional

repertuadir. Uning adabiy tilga ta'sirini baholashda ham me'yoriy chekinish bilan tabiiy til innovatsiyasini farqlash zarur.

### Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot tavsifiy-tahliliy yondashuv asosida olib borilib, unda sifat tahlili miqdoriy kuzatuv elementlari bilan uyg'unlashtirildi. Empirik material sifatida Instagram, TikTok, Telegram va Facebook platformalaridagi yoshlar auditoriyasiga yo'naltirilgan ochiq postlar, izohlar, xeshteglar hamda videomatnlarda uchraydigan argotik birliklar maqsadli tanlash usuli orqali ajratib olindi. Reklama matnlari, rasmiy xabarlar, takroriy izohlar va konteksti aniqlanmagan birliklar tahlil doirasiga kiritilmadi.

To'plangan material tavsifiy, qiyosiy, leksik-semantik, kontekstual, pragmatik va kontent-tahlil usullari yordamida o'rganildi. Raqamli nutq birliklari o'zlashma so'zlar, qisqartmalar, fonetik-grafik shakllar, memetik ifodalar, kod almashinuvi va multimodal belgilar kabi guruhlariga ajratildi. Ularning uchrash chastotasi, platformalar bo'yicha taqsimlanishi hamda kommunikativ vazifalari miqdoriy jihatdan umumlashtirildi. Qiyosiy tahlil an'anaviy va raqamli argoning maxfiylik, guruhiiy cheklanganlik, tarqalish tezligi, o'zgaruvchanlik va transmilliylik belgilarini aniqlashga xizmat qildi.

Pragmatik tahlil jarayonida  
birliklarning guruhiiy birdamlikni

kuchaytirish, "o'z-begona" chegarasini belgilash, baholash, kinoya, hissiy munosabat va qarshilikni ifodalash xususiyatlariga e'tibor qaratildi. Natijalarni sharhlashda Le Page va Tabouret-Kellerning "identiklik aktlari" nazariyasi [5], Bucholtz va Hallning identiklikning muloqot jarayonida shakllanishi haqidagi yondashuvi [6] hamda "tarmoqlashgan ko'p tillilik" konsepsiyasi [7] nazariy asos sifatida qo'llanildi.

**Tavsifiy metod.** Ushbu metod yordamida Instagram, TikTok, Telegram va Facebook platformalarida uchraydigan yoshlar argosi hamda internet-slang birliklari yig'ildi, tartibga solindi va lisoniy xususiyatlariga ko'ra tavsiflandi. Qisqartmalar, o'zlashmalar, fonetik-grafik shakllar, memetik ifodalar, xeshteglar va aralash kodli konstruksiyalarning tuzilishi aniqlanib, raqamli nutqda namoyon bo'lish ko'rinishlari yoritildi.

**Qiyosiy metod.** An'anaviy argo bilan raqamli argoning funksional va struktur belgilari o'zaro solishtirildi. Tahlilda maxfiylik, guruhiiy cheklanganlik, tarqalish tezligi, o'zgaruvchanlik, multimodallik va transmilliylik mezonlari asos qilib olindi. Shuningdek, turli ijtimoiy tarmoqlardagi nutqiy xususiyatlar hamda o'zbekcha, ruscha va inglizcha birliklarning qo'llanish holatlari qiyoslandi.

**Leksik-semantik metod.** Raqamli argoga mansub birliklarning kelib chiqish manbasi, lug'aviy ma'nosi va internet muloqotida yuzaga kelgan yangi

semantik xususiyatlari o'rganildi. So'z ma'nosining kengayishi, torayishi, ko'chma ma'no kasb etishi, qayta ma'nolanishi va baholovchi mazmun bilan boyishi kabi jarayonlarga alohida e'tibor qaratildi. Xorijiy birliklarning o'zbek tili grammatik va so'z yasash vositalariga moslashishi ham shu metod doirasida tahlil qilindi.

**Kontekstual metod.** Argotik birliklarning ma'nosi ular qo'llangan post, izoh, videomatn, xeshteg va kommunikativ vaziyat bilan bog'liq holda izohlandi. Bir xil birlik turli platforma yoki auditoriyada boshqa ma'no va uslubiy bo'yoq kasb etishi mumkinligi hisobga olindi. Bu yondashuv bevosita lug'aviy ma'no bilan yashirin, kinoyaviy yoki vaziyatga bog'liq mazmunni farqlash imkonini berdi.

**Pragmatik metod.** Yoshlarning muayyan argo yoki internet-slang birligini qanday kommunikativ maqsadda tanlagani tahlil qilindi. Birliklarning guruhviy birdamlikni mustahkamlash, "o'z-be-gona" chegarasini belgilash, baholash, hazil va kinoya yaratish, hissiy munosabatni ifodalash hamda individual raqamli obrazni shakllantirish vazifalari aniqlandi. Kod almashinuvi ham auditoriyaga moslashish va ijtimoiy pozitsiyani namoyish etuvchi nutqiy strategiya sifatida baholandi.

**Kontent-tahlil metodi.** Ijtimoiy tarmoqlardan olingan materiallar oldindan belgilangan kategoriyalar asosida tizimli ravishda kodlandi. Argotik birliklarning turi, qaysi tildan

o'zlashgani, qo'llanish platformasi, mavzusi va kommunikativ funksiyasi bo'yicha tasnif yaratildi. Kategoriyalarning uchrash chastotasi va platformalar kesimidagi taqsimoti hisoblanib, sifat tahlili miqdoriy ko'rsatkichlar bilan mustahkamlandi.

Mazkur metodlarning birgalikda qo'llanishi yoshlar argosini faqat leksik qatlam sifatida emas, balki semantik, pragmatik, ijtimoiy va identifikatsion xususiyatlarga ega raqamli kommunikatsiya hodisasi sifatida kompleks o'rganish imkonini berdi.

### Natijalar

Tahlil natijalari ijtimoiy tarmoqlar yoshlar argosining nafaqat leksik tarkibini, balki tarqalish doirasi, qo'llanish maqsadi va ijtimoiy mazmunini ham o'zgartirayotganini ko'rsatdi. O'zbekistonda 2025-yil oxirida internetdan foydalanuvchilar sonining 33,1 millionga, ijtimoiy tarmoq identifikatorlarining esa 14,1 millionga yetgani raqamli nutqning shakllanishi uchun keng kommunikativ maydon mavjudligini tasdiqlaydi [1]. Ushbu ko'rsatkichlar ijtimoiy tarmoqlarda paydo bo'lgan til birliklarining qisqa vaqt ichida turli hudud va guruhlariga tarqalish imkoniyatini oshirganini anglatadi.

### Yoshlar argosining transformatsion yo'nalishlari

Materiallarning leksik-semantik va kontekstual tahlili natijasida raqamli

argoning yettita asosiy o'zgarish  
yo'nalishi aniqlandi.

| Transformatsiya<br>yo'nalishi | Raqamli nutqdagi<br>namoyon bo'lishi                        | Identifikatsion vazifasi                           |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| Leksik o'zlashuv              | <i>trend, kontent, reels, storis, repost, vayb</i>          | Zamonaviylik va raqamli kompetensiyani ko'rsatish  |
| Kod almashinuvi               | <i>layk bosmoq, story tash-lamoq, bloklab qo'yimoq</i>      | Ko'p tilli identiklik va audito-riyaga moslashish  |
| Grammatik mos-lashuv          | <i>layklamoq, bloklamoq, reelsni, storisga</i>              | Xorijiy birlikni o'zbekcha nutq tarkibiga kiritish |
| Semantik qayta ma'nolanish    | <i>krinj, top, bomba, viral</i>                             | Baholash, kinoya va hissiy munosabatni ifodalash   |
| Fonetik-grafik qis-qarish     | <i>slm, rax, un, bln kabi shakllar</i>                      | Tezkorlik va norasmiy yaqin-likni ta'minlash       |
| Multimodal ifoda              | Emoji, stiker, gif, xeshteg va ovoz parchasi                | Yashirin baho, hazil va guruhli kod yaratish       |
| Platformaga mos-lashuv        | TikTok trendi, Telegram yozishmasi, Instagram vi-zual matni | Vaziyatga xos raqamli obrazni shakllantirish       |

Birinchi natija argoning an'anaviy yopiq guruh lug'atidan ochiq, tez tarqaladigan va muntazam yangilanadigan repertuarga aylanayotganidir. Oldingi argo shakllarida maxfiylik yetakchi belgi bo'lgan bo'lsa, internet mu-loqotida birlikning ommalashish tezligi ustuvor ahamiyat kasb etadi. Biroq ochiqlik barcha foydalanuvchilar mazkur ifodalarni bir xil tushunishini anglatmaydi. Mem, trend yoki kinoyaviy iboraning mazmunini anglash uchun muayyan raqamli tajriba talab etiladi. Shunday qilib, lug'aviy maxfiylik susay-gani bilan kontekstual yopiqlik saqlanib qoladi.

Ikkinchi tendensiya inglizcha va ruscha birliklarning o'zbek tili gram-matik vositalari bilan birikishida ko'rindi. *Layklamoq, bloklamoq, repost qilmoq, storisga joylamoq* kabi shakllarda o'zlashma asos o'zbekcha affiks, ko'makchi fe'l yoki kelishik qo'shimchasi bilan qo'llanadi. Bunday konstruksiyalar xorijiy birlikning tayyor holda qabul qilinishidan ko'ra, uning milliy til tizimiga funksional moslashti-riyotganini ko'rsatadi. Aralash kodli ifodalar ixchamlikni ta'minlash bilan birga foydalanuvchining texnologik sa-vodxonligi va transmilliy madaniyatga daxldorligini ham indekslaydi.

Uchinchi natija raqamli argoda baholovchi birliklarning faollashganidir. Masalan, *krinj* noqulay, sun'iy yoki uyatli vaziyatga salbiy munosabatni, *top* kuchli ijobiy bahoni, *vayb* esa shaxs, joy yoki hodisa uyg'otgan umumiy hissiy muhitni ifodalaydi. Mazkur birliklarning mazmuni oddiy lug'aviy ma'no bilan chegaralanmaydi. Ular yordamida kommunikant muayyan hodisaga nisbatan pozitsiya egallaydi va shu bahoni qo'llab-quvvatlovchi auditoriya bilan ramziy yaqinlik hosil qiladi.

To'rtinchi jihat fonetik-grafik qisqarishlarning kommunikativ tejamkorlik bilan bir qatorda uslubiy vazifa bajarishidir. Unli harflarni tushirish, so'zni atayin noto'liq yozish, harflarni takrorlash yoki bosh harflardan foydalanish yozma matnga og'zaki nutq xususiyatlarini olib kiradi. *Zo'r-r-r*, *voyyy*, *judayammm* singari grafik cho'zilishlar hissiy intensivlikni ko'rsatsa, qisqartirilgan shakllar muloqotning norasmiy va tezkor ekanini bildiradi. D. Crystal qayd etganidek, raqamli yozuv an'anaviy imloni shunchaki buzmaydi, balki og'zaki nutqda mavjud ohang va hissiyotni grafik vositalar yordamida qayta yaratadi [2].

Beshinchi natija matn, tasvir va tovushning birgalikda ma'no hosil qilishidir. Emoji yoki stiker ayrim vaziyatlarda yozilgan jumlaning mazmunini kuchaytiradi, boshqa holatda esa uning bevosita ma'nosini kinoyaga aylantiradi. Xeshteglar

mazmunni mavzulashtirishdan tashqari, foydalanuvchini muayyan trend yoki virtual hamjamiyat bilan bog'laydi. Bunday belgilar ijtimoiy tarmoqlardagi birdamlikni shakllantiruvchi "atrofiy affiliatsiya" vositasi sifatida namoyon bo'ladi [8].

Oltinchi yo'nalish platformalararo uslubiy farqlanish bilan bog'liq. TikTokda qisqa, ta'sirchan va trendga mos birliklar ustunlik qilsa, Telegram guruhlarida matnga asoslangan izoh, qisqartma va kod almashinuvi kengroq namoyon bo'ladi. Instagramda vizual obraz, xeshteg va qisqa baholovchi ifoda o'zaro birikadi. Facebookdagi muloqot esa mavzu va auditoriyaning yosh tarkibiga qarab nisbatan batafsil izohlarni ham qamrab oladi. Bu farqlar platformaning texnik imkoniyatlari nutq tuzilishi va til tanloviga bevosita ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi [13].

Yettinchi natija raqamli argoning identifikatsion vazifalari ko'p qatlamli ekanini ko'rsatdi. O'rganilgan birliklar yosh va avlodga mansublikni ko'rsatish, guruh a'zolarini birlashtirish, begonalardan ramziy masofa hosil qilish, individual raqamli personani yaratish, hazil va qarshilikni ifodalash kabi vazifalarni bajaradi. Shu bois har qanday internet-slang birligini avtomatik ravishda argo deb baholash mumkin emas. Birlik guruhiiy mansublikni indekslasa, ichki birdamlikni mustahkamlasa yoki "o'z-begona" chegarasini yuzaga keltirsa, u argotik xususiyat kasb etadi.

## Muhokama

Aniqlangan natijalar raqamli kommunikatsiya yoshlar argosini yo'q qilmayotganini, aksincha, uning ijtimoiy funksiyalarini yangi sharoitga moslashtirayotganini ko'rsatadi. An'anaviy argoning maxfiylik, guruhiiy cheklanganlik va ichki tanilish kabi belgilari raqamli muhitda ommaviy tarqalish, qisqa muddatli faollik va kontekstual tushunarlik bilan uyg'unlashadi. Demak, transformatsiya eski xususiyatlarning butunlay yo'qolishi emas, balki ularning platforma talablari asosida qayta tashkil etilishidir.

C. Eble slengni guruh ichidagi yaqinlik va ijtimoiy birdamlikni ta'minlovchi vosita sifatida izohlaydi [4]. Tadqiqot natijalari ushbu vazifa raqamli muloqotda ham saqlanib qolganini tasdiqlaydi. Farqli jihat shundaki, zamonaviy virtual guruh doimiy a'zolik yoki hududiy yaqinlikka asoslanmasligi mumkin. Foydalanuvchilar bitta trend, mem, musiqiy yo'nalish, kasbiy qiziqish yoki umumiy baholash atrofida vaqtinchalik hamjamiyat hosil qiladi. Trend o'z dolzarbligini yo'qotgach, uning atrofida shakllangan til birligi ham iste'moldan chiqishi yoki yangi ma'no bilan qayta faollashishi mumkin.

R. Le Page va A. Tabouret-Kellerning "identiklik aktlari" nazariyasi nuqtayi nazaridan har bir til tanlovi kommunikaning muayyan ijtimoiy guruhga yaqinlashish yoki undan uzoqlashish harakatini ifodalaydi [5]. Yosh foydalanuvchining *vayb*, *krinj*,

*trend* yoki *repost* kabi birliklardan foydalanishi faqat mazmun yetkazishga xizmat qilmaydi. Bunday tanlov orqali u raqamli madaniyatdan xabardor ekanini, zamonaviy axborot oqimida ishtirok etishini va ma'lum avlodiy tajribani baham ko'rishini namoyon qiladi. So'zning identifikatsion ma'nosi uning lug'aviy mazmunidan emas, foydalanuvchi, auditoriya va vaziyat o'rtasidagi munosabatdan kelib chiqadi.

Bucholtz va Hall tomonidan ilgari surilgan yondashuv identiklikning nutqdan oldin tayyor holda mavjud emasligini, balki muloqot davomida yaratilishini asoslaydi [6]. Olingan natijalar ayni bir kommunikaning turli platformalarda farqli uslubiiy identikliklarni namoyon qilishini ko'rsatadi. Foydalanuvchi rasmiy kanalda me'yoriy tilni, do'stlar guruhida qisqartirilgan shakllarni, TikTok izohlarida esa trend birliklari va emojilarni tanlashi mumkin. Bu holat beqaror identiklikni emas, auditoriyani hisobga olgan holda o'z nutqiiy obrazini boshqarish kompetensiyasini ifodalaydi.

Kod almashinuvi tadqiqotning alohida muhokama qilinishi lozim bo'lgan natijasidir. O'zbekcha gap tarkibidagi inglizcha yoki ruscha elementlar ba'zan milliiy til imkoniiyatining yetishmasligi sifatida baholanadi. Biroq tahlil qilingan shakllar kod tanlovi ko'pincha pragmatik maqsadga ega ekanini ko'rsatdi. Inglizcha birlik texnologik yangilik, xalqaro trend yoki zamonaviylikni anglatrsa, ruscha element norasmiy

shahar muloqoti, kinoya yoki muayyan submadaniy tajriba bilan bog'lanishi mumkin. Ko'p tilli internet kommunikatsiyasi bo'yicha tadqiqotlarda ham til aralashtirish foydalanuvchining bir necha madaniy va kommunikativ makonda ishtirok etish vositasi sifatida izohlanadi [7; 14].

Kod almashinuvi orqali hosil qilinadigan ijtimoiy ma'no barcha vaziyatlarda bir xil emas. Bir birlik ayrim auditoriyada nufuz va zamonaviylikni ifodalasa, boshqa guruh tomonidan sun'iylik yoki o'zini ko'rsatish belgisi sifatida qabul qilinishi mumkin. E. Fernández-Lizárraga kod almashinuvi kommunikaning pozitsiya egallashi, suhbatdoshlar bilan munosabatini qayta belgilashi va alohida persona yaratishida faol vosita bo'lishini ko'rsatadi [12]. Bu xulosa o'zbek yoshlarining raqamli nutqida ham aralash kodli konstruksiyalarni faqat grammatik tuzilishiga ko'ra emas, ularning ijtimoiy natijasiga qarab o'rganish zarurligini anglatadi.

Tahlil raqamli argoning adabiy tilga ta'siri bir yo'nalishli emasligini ham ko'rsatdi. Bir tomondan, yozishmalardagi haddan tashqari qisqartirish va imlo qoidalariga e'tiborsizlik rasmiy yozuv malakasiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ikkinchi tomondan, yangi birliklarning yaratilishi, xorijiy asoslarning o'zbekcha affikslar bilan birikishi va semantik qayta ma'nolanish tilning ijodiy imkoniyatlarini namoyish etadi. Tagliamonte va Denisning tadqiqoti ham yoshlar internet tilidagi

innovatsiyalar me'yoriy til tizimini butunlay siqib chiqarmasligini ko'rsatgan [3]. Shuning uchun raqamli nutqni baholashda "to'g'ri-noto'g'ri" qarama-qarshiligidan ko'ra, "vaziyatga mos-vaziyatga mos emas" mezonini samaraliroqdir.

O'zbek tilshunosligidagi mavjud izlanishlarda yoshlar muloqotidagi gibril kod, qisqartmalar, emojilar va fonetik yozuv shakllari qayd etilgan [10; 11]. Ushbu maqolada esa mazkur unsurlar lingvistik identiklik bilan bog'lanib, "til birligi – nutqiy pozitsiya – guruhiiy mansublik – raqamli identiklik" modeli asosida talqin qilindi. Modelning afzalligi argoning shakliiy belgilarini uning ijtimoiy va pragmatik natijalari bilan bir tizimda ko'rib chiqish imkonini berishidir.

Natijalarni umumlashtirishda ayrim metodologik cheklovlarni ham hisobga olish zarur. Ijtimoiy tarmoq profilidagi yosh haqidagi ma'lumot har doim ham tekshiriladigan ko'rsatkich emas. Ochiq post va izohlarning ko'rinishi platforma algoritmlariga bog'liq bo'lgani sababli tanlangan material barcha foydalanuvchilar nutqini bir xil darajada ifodalamasligi mumkin. Trend birliklarining tez yangilanishi, postlarning o'chirilishi va shaxsiy guruhlardagi yozishmalardan etik sabablarga ko'ra foydalanilmasligi korpusning to'liq reprezentativligini cheklaydi. Shu sababli natijalarni O'zbekiston yoshlarining barchasiga tegishli mutlaq xulosa sifatida emas, raqamli nutqdagi yetakchi

sotsiolingvistik tendensiyalar tavsifi sifatida qabul qilish lozim.

Keyingi tadqiqotlarda aniq vaqt oralig'ida shakllantirilgan katta hajmdagi korpus, respondentlar so'rovi va yarim tuzilmali intervyularni birlashtirish maqsadga muvofiq. Turli hudud, jins, yosh va ta'lim guruhlar kesimidagi tahlil argotik birliklarning ijtimoiy taqsimotini aniqlashtiradi. Platformalar bo'yicha chastota ko'rsatkichlarini qiyoslash esa qaysi texnik va kommunikativ omillar muayyan til shakllarini faollashtirishini ko'rsatishi mumkin.

## Xulosa

Ijtimoiy tarmoqlar davrida yoshlar argosi yopiq guruh vakillariga xizmat qiladigan nisbatan barqaror lug'atdan tez yangilanadigan, multimodal va transmilliy raqamli repertuarga aylanmoqda. Ushbu o'zgarish jarayonida argoning guruhviy birdamlikni ta'minlash, "o'z-be-gona" chegarasini belgilash va kommunikantning ijtimoiy pozitsiyasini ko'rsatish vazifalari saqlanadi. Yangilik uning tarqalish usuli, yashash muddati va turli semiotik vositalar bilan birikishida namoyon bo'ladi.

Leksik o'zlashuv, kod almashinuvi, grammatik moslashuv, fonetik-grafik qisqarish, semantik qayta ma'nolanish va multimodal ifoda raqamli argoning asosiy transformatsion belgilarini tashkil etadi. O'zbekcha nutq tarkibidagi inglizcha va ruscha unsurlar har doim ham lisoniy yetishmovchilik natijasi

emas. Ular auditoriyaga moslashish, zamonaviylikni ko'rsatish, baholash, kinoya yaratish va ko'p tilli identiklikni namoyon etishga xizmat qilishi mumkin.

Tadqiqot natijalari lingvistik identiklik raqamli muloqotda oldindan belgilangan o'zgarmas xususiyat emasligini ko'rsatadi. U post, izoh, xeshteg, emoji, stiker va kod almashinuvi kabi resurslar vositasida muntazam ravishda qayta yaratiladi. Shu ma'noda raqamli argo yoshlarning kimligini bevosita nomlamaydi, balki ularning nutqiy tanlovi, bahosi va kommunikativ xulqi orqali ijtimoiy mansubligini indekslaydi.

Internet-slengning adabiy tilga ta'sirini bir tomonlama salbiy hodisa sifatida baholash maqsadga muvofiq emas. Rasmiy va norasmiy uslublar o'rtasidagi chegarani bilmaslik muamoli holat bo'lsa-da, vaziyatga mos argo qo'llash kommunikativ kompetensiyaning bir qismi hisoblanadi. Ta'lim jarayonida yoshlarni internet tilidan butunlay voz kechishga undashdan ko'ra, raqamli va akademik nutq me'yorlarini farqlash ko'nikmasini rivojlantirish samaraliroqdir.

Umuman, yoshlar argosining transformatsiyasi tilning buzilishidan ko'ra, raqamli jamiyat ehtiyojlariga moslashuv jarayonini aks ettiradi. Uni leksik hodisa doirasida cheklamasdan, sotsiolingvistik, pragmatik va multimodal xususiyatlarga ega identiklik mexanizmi sifatida o'rganish

zamonaviy o'zbek tilshunosligining dolzarb vazifalaridan biridir.

### Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kemp, S. (2025). Digital 2026: Uzbekistan. DataReportal. Murojaat sanasi: 27.07.2026.
2. Crystal, D. (2011). Internet Linguistics: A Student Guide. London–New York: Routledge.
3. Tagliamonte, S. A., Denis, D. (2008). Linguistic ruin? LOL! Instant messaging and teen language. *American Speech*, 83(1), 3–34.
4. Eble, C. (1996). Slang and Sociability: In-Group Language among College Students. Chapel Hill: University of North Carolina Press.
5. Le Page, R. B., Tabouret-Keller, A. (1985). Acts of Identity: Creole-Based Approaches to Language and Ethnicity. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Bucholtz, M., Hall, K. (2005). Identity and interaction: A sociocultural linguistic approach. *Discourse Studies*, 7(4–5), 585–614.
7. Androutsopoulos, J. (2015). Networked multilingualism: Some language practices on Facebook and their implications. *International Journal of Bilingualism*, 19(2), 185–205.
8. Zappavigna, M. (2012). Discourse of Twitter and Social Media: How We Use Language to Create Affiliation on the Web. London: Continuum.
9. Nortier, J., Svendsen, B. A. (Eds.). (2015). Language, Youth and Identity in the 21st Century: Linguistic Practices across Urban Spaces. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Jumayeva, N. (2025). O'zbek yoshlarining ijtimoiy tarmoqlardagi muloqot tili. *Modern Science and Research*, 4(9), 201–203.
11. Mengaliyeva, M. (2025). Internet va ijtimoiy tarmoqlarda tilning o'zgarishi. *Modern Science and Research*, 4(3), 356–360.
12. Fernández-Lizárraga, E. (2026). Recursive recalibration and the social meaning of codeswitching. *Language in Society*, 55(2), 328–352.
13. Herring, S. C., Androutsopoulos, J. (2015). Computer-mediated discourse 2.0. In D. Tannen, H. E. Hamilton, D. Schiffrin (Eds.), *The Handbook of Discourse Analysis* (2nd ed., pp. 127–151). Chichester: Wiley Blackwell.
14. Danet, B., Herring, S. C. (Eds.). (2007). The Multilingual Internet: Language, Culture, and Communication Online. New York: Oxford University Press.
15. Xolmatova, M. I. (2026) Ingliz va o'zbek tillarida reklama matnlarida genderlik xususiyatlarining qiyosiy tahlili. Zamonaviy ijtimoiy fanlarning dolzarb muammolari 1(5), 158-162.
16. Saparova, D. M. (2025) Issues of Cultural Equivalence in Translating from English into Uzbek. Tamaddun Nuri Jurnal 4(67), 56-58.

17. Boboqulova.I.S. (2025) Badiiy asarlarda kinoyaning obyekt sifatida o'rganilishining etimologik tadqiqi. O'zbekiston olimlarining ilmiy-amaliy tadqiqotlari, 2(1612), 206.
18. Xolmatova.M.I. (2025) Modern Approaches to Teaching and Education in Primary Education. International Journal of Artificial Intelligence 5 (08), 12-13.
19. Anvarova.I.A. (2025). Multilingualism in Modern Education: Integrating Digital Technologies, Gamification and Inclusive Strategies for Global Linguistic Diversity. International Scientific and Practical Conference.
20. Xolmatova, M. I. (2025). The role of literary translation in promoting intercultural communication Iqro journal (Issue 01), 1595-1597.
21. Toshmatova S.A. Exploring Individual-Psychological Approaches to Enhance Motivation Among EFL Students // O'zbekiston Milliy Universiteti xabarлари. – 2024. – №1/10/1. – B. 208-209.
22. Xujaev, M. (2020). Mahmudkhuja Behbudiy as a leader of jadid reforms. The Light of Islam, 3, 39-47.
23. Xujayev, M. I. (2018). THE COVERAGE OF THE PROBLEM OF NATIONALITY AND ITS ROLE ON THE PRESENT DAY IN AHMAD ZAKI VALADI'S WORK. Мировая наука, (6 (15)), 61-63.
24. Хужаев, М. И. (2018). АХМАД ЗАКИ ВАЛИДИЙНИНГ ДИНИЙ-ФАЛСАФИЙ МЕРОСИНИНГ ИЛДИЗЛАРИ. In Инновационные подходы в современной науке (pp. 177-182).
25. Khujaev, M. (2024). AHMED ZAKI: ON THE IDEAS OF THE PHILOSOPHY OF HISTORY. Экономика и социум, (1 (116)), 235-239.